пізніше, ніж у мистецтві [3].

Отже, узагальнюючи дослідження сучасних учених в галузі обдарованості дошкільників, відзначимо, що до компонентів обдарованості належать: високий рівень пізнавальної активності, прагнення до творчості в грі та інших видах діяльності, випередження у пізнавальному розвитку, радість пізнання, емоційна чуйність.

Список використаних джерел

1. Беззубкіна О. О. Сучасні концепції обдарованості / О. О. Беззубкіна // Педагогіка та психологія : зб. наук. пр. / ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, Навч.-наук. ін-т пед. та психол. Харків : Курсор, 2011. – С. 24–31.
2. Богоявленска Д. Б., Богоявленська М. Е. Психологія обдарованості: поняття, види, проблеми. / Д. Б. Богоявленска, М. Е. Богоявленска. – М.: МИОО, 2005. – С. 58–60.
3. Красноголов В. О. Визначений поняття «обдарованість» в зарубіжній психолого-педагогічній літературі // Обдарована дитина. – 2008. – № 5–6. – С. 48–50.
4. Кульчицька О. І. Специфіка дитячої обдарованості / О. І. Кульчицька // Обдарована дитина. – 2001. – № 1. – С. 3–10.

Наталія Нестерчук

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГІМНАЗІЇ-ІНТЕРНАТІ № 13 М. КИЄВА (З ДОСВІДУ РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ БІОЛОГІ)

Одним із основних завдань навчально-виховної діяльності гімназії-інтернату № 13 м. Києва є формування у підростаючого покоління розуміння своєї органічної єдності з навколишнім середовищем і переконання в тому, що покращення життя залежить від кожного з них і насамперед від покращення умов проживання. Навколишнє середовище стає найважливішим педагогічним засобом виховання індивіда, а екологічна робота – одним із пріоритетних шляхів розвитку гімназії в сучасних умовах.

Оволодіння умінням спілкування і взаємодії з навколишнім світом сприяє розвитку вільної особистості, здатної до самовираження і самореалізації. Ціннісне ставлення до природи і сформована на його основі екологічна культура є обов’язковою умовою сталого розвитку суспільства, узгодження економічних, екологічних і соціальних чинників розвитку.

Головною метою екологічного виховання учнів гімназії є:

– формування екологічного світогляду, мислення;
– здатності до системного аналізу екологічних проблем і творчого

їх розв'язання;

– формування особистості з високим рівнем екологічної культури, стрижнем якої є система суспільно важливих цінностей.

Упродовж навчання в учнів формується екологічна свідомість, грамотність і мислення, на основі яких формуються норми правильної поведінки в природі. Учні розуміють що «екологія» наука про навколишнє середовище, оселю, людину, її взаємодію із цим середовищем і шляхи забезпечення умов для її життя. Однак це не тільки наука. Це світорозуміння, яке включає в себе і свідоме ставлення до всього сущого, і його активний захист. На жаль, у навчальних програмах на вивчення тем екологічного спрямування відводиться досить мало часу, отже, більше уваги даним темам можна приділити в позакласній роботі. Тут поле фантазії необмежене, що і використовують вчителі та учні в освітньому просторі гімназії-інтернату № 13 м. Києва. Враховуючи особливості учнівської молоді, вважаю, що активною формою організації екологічного виховання є *екскурсії*, які є не тільки заходами відпочинку, а мають глибоку й серйозну навчально-виховну природоохоронну спрямованість – екологічну освіту. Складовою якої є *екологічні акції* та екологічне волонтерство – дієві форми екологічного виховання. Такі заходи формують активну життєву позицію дитини. Серед нетрадиційних форм екологічного виховання досить поширеними є *екологічна естафета, екологічний турнір, екологічний бумеранг, екологічна вікторина, які використовують в своїй роботі вчителі природознавства та біології.* Організація *проєктної діяльності* створює умови для виконання системи завдань, які спрямовують діяльність учнів у природному оточенні. Цей захід сприяє тому, що учні вивчають об'єкти і явища в самій природі, з'ясовують шляхи впливу людини на довкілля, дізнаються про види природокористування, накопичують досвід оцінювання характеру і результатів взаємодії людини і природи, оволодівають навичками екологічно грамотної поведінки в природному середовищі, розширюють свій кругозір щодо сучасних природоохоронних проблем і шляхів їх розв'язання.

Екологічний проєкт «Замість ялинки святковий букет»

Підготовка до Нового року в освітньому закладі розпочалася з акції «Збережи ялинку» та конкурсу новорічної екібани «Замість ялинки святковий букет». Метою акції була пропаганда серед учнівської молоді руху за збереження хвойних дерев; розвиток дитячої творчості; формування практичних умінь і навичок із виготовлення новорічних подарунків, новорічно-різдвяних композицій, виробів, які символізують та відображають регіональні різдвяно-новорічні дійства, новорічно-різдвяну флористику, збереження для прийдешніх поколінь зразків іграшок, виробів декоративно-ужиткового мистецтва, виготовлених у кращих народних традиціях.

Заслуговує на увагу екологічний проєкт ***«Не будь байдужим до друзів наших менших».*** Гімназія-інтернат № 13 вже 8 років співпрацює з благодійним фондом «Happy Paw», який об'єднує зусилля всіх небайдужих людей для гуманного вирішення проблеми безпритульних собак в Україні.

У рамках проєкту «Моральний вчинок» учасники освітнього процесу відвідали притулок для безпритульних собак «Щаслива лапа», щоб передати подарунки, зібрані гімназистами під час благодійної акції «Допоможемо друзям нашим меншим!».

Мета екологічної акції ***«Здай батарейку на утилізацію»*** – пропаганда дбайливого та відповідального ставлення до навколишнього середовища.

Екологічний проєкт «Розділяємо відходи разом»

У цьому навчальному році учасники навчально-виховного процесу гімназії-інтернату беруть активну участь у проєкті «Розділяємо відходи разом». Компанія Veolia Environmental Services за підтримки компанії Тетра Пак презентувала систему роздільного збору відходів та упаковки. На території гімназії встановлено спеціальний контейнер для роздільного збору відходів.

Своєрідний конкурс збору макулатури – це розумне змагання між класами. За цей навчальний рік учні зібрали вже більше двох тонн паперу.

Ідея проєкту ***«Кришка Project»*** народилася завдяки гострій проблемі забруднення навколишнього середовища. Сьогодні українцям дуже складно повірити в те, що сміття може бути ресурсом і приносити користь. Населення України майже не сортує побутові відходи, і не вважає, що здача 2 кілограмів пластикових пляшок здатна принести суттєвий дохід. Ми змінюємо цю думку і показуємо, як ретельно відсортоване сміття перетворюється в новий корисний продукт, і що найголовніше – це рятує природу від численного пластикового сміття.

Суть проєкту «Сортуй заради майбутнього» полягає в тому, що школярі сортують та збирають власні пластикові кришки від напоїв, які будуть обмінювати на шкільні навчальні посібники для уроків природознавства. За кожні 100 кг зібраних кришечок школа отримує 2 муляжі з екологічно чистого пластику (PLA – на основі кукурудзяного крохмалю) – 3D модель серця, або молекулу водню, або різнокольоровий пазл, який допоможе дитині швидше запам'ятати будову внутрішніх органів людини.

У гімназії був реалізований спільний проєкт з компанією Polpharma UA щоб зібрати 100 кг пластикових кришочок, які за допомогою 3D друку магічно перетворилися на навчальні посібники – МОЗОК & СЕРЦЕ.

Згідно з концепцією Нової української школи, екологічна грамотність та свідоме піклування про навколишнє середовище – одна з ключових освітніх компетентностей. Взимку вона набуває особливого змісту, адже в цей час допомоги потребують наші пернаті друзі. Учні

гімназії взяли участь у Всеукраїнському конкурсі «Екологічна грамотність», який проводить ТОВ «Всеосвіта». Ми пишаємося призеркою цього конкурсу Чернецькою А., ученицею 7-Б класу.

У екологічному challenge «ECO-FRIENDLI SCHOOL» бере участь вся гімназійна громада: педагоги, учні та батьки. Протягом останніх років команда гімназії-інтернату «На крилах веселки» (капітан – учень 10 класу Шульгай Володимир), бере участь у міському біологічному турнірі шкіл міста «Хочу все знати». В рамках турніру учні отримували установки на раціональне природокористування, ознайомлювались з видовою багатоманітністю природного простору і його захистом. Команда була визнана найкращою і гідно посіла І місце серед шкіл міста, за що була нагороджена Дипломом І ступеня.

Гімназисти вибороли призові місця в екологічному конкурсі «Обери чисте майбутнє» в номінації «Сувенір, виріб «Вдихни нове життя в сміття».

Цікавим і захоплюючим є гімназійний проєкт «Центр «Н2О» у відділі біології Київського палацу дитячої творчості.

Вважаю, що систематична участь учнів у різних районних конкурсах та фестивалях свідчить про те, що формується й розвивається екологічно свідома, освічена особистість, яка прагне навчатись сама, а отже, зможе навчити й іншого.

Сьогодні можна з гордістю сказати про те, що ті знання і вміння, які учні опановують у гімназії, формують екологічно свідомих громадян нашої держави, які вміло будуть опікуватися її майбутнім, а значить – ми будемо жити в збалансованому довкіллі, де завжди пануватиме рівновага.

Вікторія Никитенко

«АФГАНСЬКИЙ ВУЗОЛ» У ПОЛІТИЦІ СРСР

Після Другої світової війни військові контингенти СРСР брали участь у 24 локальних війнах та збройних конфліктах у 16 країнах. Партійно-радянське керівництво офіційно визнало цей факт лише у червні 1989 р. Одним із прикладів такої участі є радянська інтервенція до Афганістану.

Військово-політична спецоперація СРСР в Афганістані займає особливе місце, її унікальність обумовлена, по-перше, масштабом, тривалістю, кількістю залучених сил, по-друге, конкретними політичними, ідеологічними, психологічними, кліматичними та рельєфними умовами, в яких вона проводилася. По-третє, це була своєрідна і остаточна планетарна сутичка між наддержавами – СРСР і США – в рамках «холодної війни». По-четверте, саме в Афганістані СРСР була першою країною світової спільноти у XX ст., яка зіткнулася з міжнародним тероризмом,